DECIZIA (PESC) 2021/1143 A CONSILIULUI

din 12 iulie 2021

privind o misiune de instruire militară a Uniunii Europene în Mozambic (EUTM Mozambic)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană, în special articolul 42 alineatul (4) și articolul 43 alineatul (2),

având în vedere propunerea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate,

întrucât:

(1) În concluziile sale din 22 aprilie 2020, Consiliul a furnizat un cadru cuprinzător pentru angajamentul Uniunii și al statelor membre față de Mozambic și pentru coordonarea cu alte părți interesate. În special, Consiliul a subliniat că trebuie să se acorde atenție de urgență situației umanitare și de securitate din provincia Cabo Delgado, asigurându-se totodată respectarea deplină a drepturilor omului.

(2) La 30 martie 2021, Comitetul politic și de securitate (COPS) a aprobat un cadru politic pentru abordarea crizelor din provincia Cabo Delgado și a considerat că ar fi adecvată o acțiune în cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC), axată pe formarea forțelor armate mozambicane și pe asistența acordată acestora, în contextul abordării integrate a Uniunii pentru criza din provincia Cabo Delgado.

(3) Prin scrisoarea din 3 iunie 2021, președintele Mozambicului a salutat desfășurarea unei misiuni PSAC neexecutive a Uniunii în Mozambic, pentru a contribui la consolidarea capacității forțelor de apărare și de securitate mozambicane de a răspunde mai eficient la riscurile umanitare și de securitate din Cabo Delgado.

(4) La 28 iunie 2021, Consiliul a aprobat un concept de gestionare a crizelor pentru o posibilă misiune PSAC de instruire militară în Mozambic, împreună cu o posibilă măsură de asistență pentru furnizarea de echipamente, altele decât echipamente militare sau platforme concepute pentru a aplica o forță letală, în vederea sprijinirii forțelor armate din Mozambic pentru desfășurarea acestora în Cabo Delgado. Conceptul respectiv a subliniat că misiunea PSAC preconizată ar trebui să fie unul dintre instrumentele abordării integrate a Uniunii pentru criza din Cabo Delgado, împreună cu sprijinul pentru consolidarea păcii, prevenirea conflictelor și dialog, asistența umanitară și cooperarea pentru dezvoltare, precum și promovarea agendei privind femeile, pacea și securitatea. Respectivul concept a subliniat în continuare obiectivul politic și strategic al Uniunii de a sprijini desfășurarea unor forțe mozambicane profesionalizate de apărare și securitate, permițând prezența unor agenții de aplicare a legii responsabile pentru a proteja populația civilă, și de a permite structurilor de stat responsabile să se întoarcă și să își furnizeze serviciile în Cabo Delgado. În acest context, Consiliul ia act de Comunicarea comună a Comisiei Europene și a Înaltului Reprezentant (ÎR) privind Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen (GAP) III.

(5) COPS ar trebui să exercite, sub responsabilitatea Consiliului și a ÎR, controlul politic asupra misiunii PSAC de instruire militară în Mozambic (EUTM Mozambic), să îi asigure orientarea strategică și să ia deciziile relevante în conformitate cu articolul 38 al treilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE).

(6) Este necesar să se negocieze și să se încheie acorduri internaționale referitoare la statutul unităților și al personalului aflate sub comanda Uniunii și la participarea statelor terțe la EUTM Mozambic.

(7) În temeiul articolului 41 alineatul (2) din TUE și în conformitate cu Decizia (PESC) 2021/509 a Consiliului [1] de instituire a Instrumentului european pentru pace, cheltuielile operaționale aferente prezentei decizii, care au implicații militare sau în domeniul apărării, urmează să fie suportate de statele membre.

[1] Decizia (PESC) 2021/509 a Consiliului din 22 martie 2021 de instituire a Instrumentului european pentru pace și de abrogare a Deciziei (PESC) 2015/528 (JO L 102, 24.3.2021, p. 14).

(8) În conformitate cu articolul 5 din Protocolul nr. 22 privind poziția Danemarcei, anexat la TUE și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Danemarca nu participă la elaborarea și la punerea în aplicare a deciziilor și acțiunilor Uniunii care au implicații în materie de apărare. Prin urmare, Danemarca nu participă la adoptarea prezentei decizii, nu are obligații în temeiul acesteia, nu face obiectul aplicării sale și nu participă la finanțarea acestei operații,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Misiune

(1) Uniunea desfășoară o misiune de instruire militară în Mozambic (EUTM Mozambic) pentru a sprijini un răspuns mai eficient și mai eficace al forțelor armate mozambicane la criza din Cabo Delgado, în conformitate cu legislația privind drepturile omului și cu dreptul internațional umanitar.

(2) Obiectivul strategic al EUTM Mozambic este de a sprijini consolidarea capacităților unităților forțelor armate mozambicane selectate pentru a alcătui o viitoare forță de reacție rapidă (QRF), pentru ca acestea să dezvolte capacitățile necesare și durabile de restabilire a siguranței și securității în Cabo Delgado.

(3) În acest scop, EUTM Mozambic:

(a) furnizează unităților selectate ale forțelor armate mozambicane și conducerii acestora instruire militară, inclusiv pregătire operațională, formare specializată inclusiv privind combaterea terorismului, și formare și educație privind respectarea legislației privind drepturile omului și a dreptului internațional umanitar, inclusiv protecția civililor, precum și respectarea statului de drept;

(b) sprijină dezvoltarea structurilor și mecanismelor de comandă și control ale QRF, cum ar fi un ciclu operațional durabil, și formează conducerea QRF pentru a-și îndeplini sarcinile în conformitate cu obiectivul operațional al acesteia;

(c) ca parte a programei de formare, în cazul în care echipamentele, care sunt alte echipamente decât echipamente militare sau platforme concepute pentru a aplica o forță letală, sunt furnizate prin intermediul unei măsuri de asistență a Uniunii, instruiește unitățile selectate să utilizeze și să întrețină în mod corespunzător astfel de echipamente;

(d) instituie, în strânsă coordonare și consultare cu autoritățile din Mozambic, un ciclu de gestionare a cunoștințelor pentru a urmări conduita unităților formate, odată desfășurate în Cabo Delgado, și pentru a evalua respectarea de către acestea a legislației privind drepturile omului și a dreptului internațional umanitar.

(4) EUTM Mozambic contribuie la conștientizarea de către Uniune a situației securității în Mozambic, în special în Cabo Delgado. Această misiune oferă expertiză și consiliere Delegației Uniunii la Maputo cu privire la chestiuni militare.

(5) EUTM Mozambic se coordonează cu delegația Uniunii la Maputo, cu Organizația Națiunilor Unite (ONU) și cu organizațiile neguvernamentale prezente în Mozambic, în special pentru a pune în aplicare o politică privind egalitatea de gen și drepturile omului în sprijinul misiunii și pentru a asigura coerența cu sprijinul acordat de Uniune în alte domenii relevante.

Articolul 2

Numirea comandantului misiunii UE și a comandantului forței misiunii UE

(1) Directorul Capacității militare de planificare și conducere (MPCC) este comandantul misiunii EUTM Mozambic.

(2) Generalul de brigadă Nuno LEMOS PIRES este numit comandantul forței misiunii UE EUTM Mozambic.

Articolul 3

Desemnarea comandamentului misiunii

(1) MPCC este structura statică de comandă și control la nivel strategic militar din afara zonei de operații, care este responsabilă cu planificarea și conducerea operaționale ale EUTM Mozambic.

(2) Comandamentul forței misiunii EUTM Mozambic este amplasat în Mozambic și funcționează sub comanda comandantului forței misiunii UE.

(3) Se include în MPCC o celulă de sprijin a comandamentului forței misiunii, situată la Bruxelles, până când MPCC ajunge la capacitate operațională deplină.

Articolul 4

Planificarea și lansarea EUTM Mozambic

Decizia privind lansarea EUTM Mozambic se adoptă de către Consiliu în urma aprobării planului de misiune și a regulilor de angajare pentru EUTM Mozambic.

Articolul 5

Controlul politic și conducerea strategică

(1) Sub responsabilitatea Consiliului și a ÎR, COPS exercită controlul politic și conducerea strategică a EUTM Mozambic. Consiliul autorizează COPS să ia deciziile corespunzătoare, în conformitate cu articolul 38 din TUE. Această autorizare se referă la competențele necesare pentru modificarea documentelor de planificare, inclusiv a planului misiunii, precum și a lanțului de comandă. Autorizarea respectivă se referă, de asemenea, la competențele necesare pentru luarea de decizii privind numirea viitorilor comandanți ai forței misiunii UE. Competențele decizionale cu privire la obiectivele, domeniul de aplicare și încetarea EUTM Mozambic, precum și condițiile generale privind punerea în aplicare a sarcinilor sale revin în continuare Consiliului.

(2) COPS raportează periodic Consiliului.

(3) COPS primește periodic rapoarte din partea președintelui Comitetului militar al UE (CMUE) în ceea ce privește desfășurarea EUTM Mozambic. COPS îl poate invita pe comandantul misiunii UE și pe comandantul forței misiunii UE la reuniunile sale, după caz.

Articolul 6

Conducerea militară

(1) CMUE supraveghează buna executare a EUTM Mozambic, desfășurată sub responsabilitatea comandantului misiunii UE.

(2) CMUE primește periodic rapoarte din partea comandantului misiunii UE. Acesta îl poate invita pe comandantul misiunii UE și pe comandantul forței misiunii UE la reuniunile sale, după caz.

(3) Președintele CMUE acționează ca punct principal de contact pentru comandantul misiunii UE.

Articolul 7

Coerența în ceea ce privește răspunsul și coordonarea din partea Uniunii

(1) ÎR asigură punerea în aplicare a prezentei decizii, precum și coerența acesteia cu acțiunea externă a Uniunii în general, inclusiv cu programele de dezvoltare ale Uniunii și cu asistența umanitară a Uniunii.

(2) Fără a aduce atingere lanțului de comandă, comandantul forței misiunii UE primește orientări politice la nivel local din partea șefului delegației Uniunii în Mozambic.

(3) EUTM Mozambic își coordonează activitățile cu activitățile bilaterale ale statelor membre în Mozambic, precum și cu alți actori internaționali din regiune, în special ONU, Uniunea Africană (UA) și Comunitatea de Dezvoltare a Africii Australe (SADC), cu actori bilaterali, inclusiv Statele Unite ale Americii și cu actori regionali cheie.

Articolul 8

Participarea statelor terțe

(1) Fără a aduce atingere autonomiei decizionale a Uniunii și cadrului instituțional unic al acesteia și în conformitate cu orientările relevante ale Consiliului European, statele terțe pot fi invitate să participe în cadrul EUTM Mozambic.

(2) Consiliul autorizează COPS să invite statele terțe să ofere contribuții și să adopte deciziile corespunzătoare privind acceptarea contribuțiilor propuse, la recomandarea comandantului misiunii UE, în consultare cu comandantul forței misiunii UE, și a CMUE.

(3) Modalitățile detaliate privind participarea statelor terțe fac obiectul unor acorduri încheiate în temeiul articolului 37 din TUE și în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 218 din TFUE. În cazul în care Uniunea și un stat terț au încheiat un acord prin care se instituie un cadru pentru participarea statului terț respectiv la misiuni ale Uniunii de gestionare a crizelor, dispozițiile respectivului acord se aplică în cadrul EUTM Mozambic.

(4) Statele terțe care aduc contribuții militare importante la EUTM Mozambic au aceleași drepturi și obligații în ceea ce privește gestionarea curentă a EUTM Mozambic ca statele membre care participă la EUTM Mozambic.

(5) Consiliul autorizează COPS să adopte decizii corespunzătoare cu privire la crearea unui comitet al țărilor contribuitoare, în cazul în care unele state terțe ar avea contribuții militare importante.

Articolul 9

Statutul personalului aflat sub comanda UE

Statutul unităților și personalului aflate sub comanda UE, inclusiv privilegiile, imunitățile și alte garanții necesare îndeplinirii și bunei desfășurări a misiunii acestora, face obiectul unui acord încheiat în temeiul articolului 37 din TUE în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 218 din TFUE.

Articolul 10

Dispoziții financiare

(1) Costurile comune ale EUTM Mozambic sunt gestionate în conformitate cu Decizia (PESC) 2021/509.

(2) Valoarea de referință financiară pentru costurile comune ale EUTM Mozambic este de 15 160 000 EUR. Procentul din valoarea de referință menționat la articolul 51 alineatul (2) din Decizia (PESC) 2021/509 este stabilit la 30 % pentru angajamente și 15 % pentru plăți.

Articolul 11

Celula de proiecte

(1) EUTM Mozambic poate dispune de o celulă de proiecte care identifică și pune în aplicare proiectele neexecutive. EUTM Mozambic, acolo unde este cazul, coordonează, facilitează și furnizează consultanță pentru proiectele puse în aplicare de state membre și de state terțe, sub responsabilitatea acestora, în domenii legate de mandatul misiunii și în sprijinul obiectivelor acesteia.

(2) Sub rezerva alineatului (3), comandantul misiunii UE este autorizat să recurgă la contribuții financiare din partea statelor membre sau a statelor terțe pentru a pune în aplicare proiecte neexecutive identificate pentru completarea altor acțiuni ale EUTM Mozambic într-un mod coerent. În acest caz, administratorul pentru operații al Instrumentului european pentru pace, în urma aprobării de către comitetul instituit prin Decizia (PESC) 2021/509, încheie un acord cu statele respective, care acoperă în special procedurile specifice pentru soluționarea oricăror plângeri formulate de părți terțe cu privire la prejudiciile suferite în urma acțiunilor sau a omisiunilor din partea comandantului misiunii UE în utilizarea contribuțiilor financiare furnizate de statele respective.

(3) În niciun caz statele contribuitoare nu pot angaja răspunderea Uniunii sau a ÎR în temeiul acțiunilor sau al omisiunilor comandantului misiunii UE în utilizarea contribuțiilor financiare furnizate de statele respective.

(4) COPS își dă acordul cu privire la acceptarea unei contribuții financiare din partea statelor terțe în beneficiul celulei de proiect.

Articolul 12

Comunicarea informațiilor

(1) ÎR este autorizat să comunice statelor terțe asociate prezentei decizii, după caz și în conformitate cu nevoile EUTM Mozambic, informații UE clasificate generate în scopul EUTM Mozambic, în conformitate cu Decizia 2013/488/UE a Consiliului ([2]):

(a) până la nivelul prevăzut în acordurile aplicabile privind securitatea informațiilor, încheiate între Uniune și statul terț în cauză; sau

(b) până la nivelul „CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” în alte cazuri.

(2) ÎR este, de asemenea, autorizat să comunice ONU, UA, SADC și Statele Unite ale Americii, în conformitate cu nevoile operaționale ale EUTM Mozambic, informații UE clasificate până la nivelul „RESTREINT UE/EU RESTRICTED” care sunt generate în scopul EUTM Mozambic, în conformitate cu Decizia 2013/488/UE. În acest scop se încheie acordurile necesare între ÎR și autoritățile competente ale ONU, UA, SADC și Statele Unite ale Americii.

(3) În caz de nevoie operațională specifică și imediată, ÎR este, de asemenea, autorizat să comunice statului-gazdă toate informațiile UE clasificate până la nivelul „RESTREINT UE/EU RESTRICTED” care sunt generate în scopul EUTM Mozambic, în conformitate cu Decizia 2013/488/UE. În acest scop se încheie acorduri între ÎR și autoritățile competente ale statului-gazdă.

(4) ÎR este autorizat să comunice statelor terțe asociate prezentei decizii toate documentele UE neclasificate privind deliberările Consiliului referitoare la EUTM Mozambic care intră sub incidența obligației de secret profesional, în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Consiliului ([3]).

(5) ÎR poate delega competențele menționate la alineatele (1)-(4), precum și capacitatea de a încheia acordurile menționate la alineatele (2) și (3), personalului Serviciului European de Acțiune Externă, comandantului misiunii UE sau comandantului forței misiunii UE.

Articolul 13

Intrarea în vigoare și încetarea

(1) Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării.

(2) EUTM Mozambic încetează la doi ani de la dobândirea capabilității operaționale depline.

([2]) Decizia 2013/488/UE a Consiliului din 23 septembrie 2013 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate (JO L 274, 15.10.2013, p. 1).

([3]) Decizia 2009/937/UE a Consiliului din 1 decembrie 2009 de adoptare a regulamentului său de procedură (JO L 325, 11.12.2009, p. 35).

(3) Prezenta decizie se abrogă începând cu data închiderii comandamentului misiunii EUTM Mozambic, în conformitate cu planurile aprobate pentru încetarea EUTM Mozambic și fără a aduce atingere procedurilor privind auditul și prezentarea situațiilor financiare ale EUTM Mozambic astfel cum sunt prevăzute în Decizia (PESC) 2021/509.

Adoptată la Bruxelles, 12 iulie 2021.

Pentru Consiliu
Președintele
J. BORRELL FONTELLES